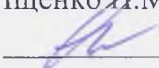

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Інститут державного управління
Кафедра місцевого самоврядування та регіонального розвитку

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор
Іщенко Ю.М.

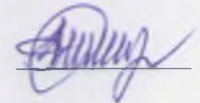

“31” серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Історія та теорія державного управління та місцевого
самоврядування

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

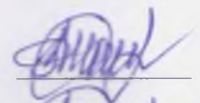
Розробник

Штирьов О. М.

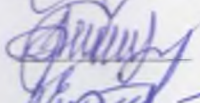
Завідувач кафедри місцевого самоврядування та
регіонального розвитку

Штирьов О.М.

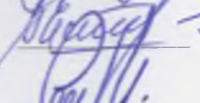
Гарант освітньої програми

Штирьов О.М.

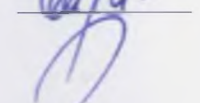
Директор ІДУ

Ємельянов В.М.

Начальник НМВ

Шкірчак С. І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Історія та теорія державного управління та місцевого самоврядування	
Галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування»	
Спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування»	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	«Адміністративний менеджмент»	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)	
Статус дисципліни	нормативна	
Курс навчання	1, 2	
Навчальний рік	2021/2022	
	Денна форма	
Номер(и) семестрів (триместрів):	1 семестр (I курс)	2 семестр (I курс)
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	2 кред./60 год.	7 кред./210 год.
	9 кред./270 год.	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, пів групові) – годин самостійної роботи студентів	Лек – 15 Сем – 15 С/р – 30	Лек – 54 Сем – 36 С/р – 120
Відсоток аудиторного навантаження	50%	43%
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю		
Форма підсумкового контролю	іспит	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Значення навчальної дисципліни в реалізації освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів та магістрів публічного управління:

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Історія та теорія державного управління та місцевого самоврядування» є теоретичні знання у сфері державного управління та місцевого самоврядування і оволодіння практичними навичками щодо застосування методів, технологій та процедур в управлінні суб'єктами державної (публічної) сфери.

Міждисциплінарні зв'язки: оволодіння дисципліною тісно пов'язані із освоєнням понять і категорій, належних до сфер таких дисциплін, як: державна служба, державне управління, муніципальне управління, адміністративне право, етика, психологія тощо.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія та теорія державного управління та місцевого самоврядування» є оволодіння теоретичними знаннями та практичними навичками з питань державного управління та місцевого самоврядування, зокрема застосування законів, принципів і методів в управлінні суб'єктами державної (публічної) сфери, а також формування комплексу практикоорієнтованих прийомів, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень співробітника суб'єкта державного управління.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія та теорія державного управління та місцевого самоврядування» є:

- узагальнення теоретичних засад у сфері державного управління та місцевого самоврядування, розуміння основних тенденцій та напрямів їх еволюції;
- визначення суті, законів, принципів і механізмів державного управління та місцевого самоврядування в розвитку суспільства;
- набуття навичок розробки та впровадження заходів забезпечення результативної та ефективної діяльності суб'єкт державної сфери.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- сучасні моделі територіальної організації влади;
- законодавчу базу діяльності органів управління територіальним розвитком;
- принципи та механізми взаємодії місцевого самоврядування та державного управління;
- організаційну побудову органів управління територіями, місце та роль кожної із складових територіальної організації влади в наданні місцевих послуг;
- адміністративно-територіальний устрій країни, моделі, принципи централізації та децентралізації територіальної організації влади;
- структуру та компетенцію місцевих органів державної влади;
- структуру, функції та повноваження органів місцевого самоврядування;

уміти:

- аналізувати основні економічні показники розвитку міста, села, селища та регіону;
- визначати пріоритетні напрямки розвитку державного управління;
- аналізувати основні показники та тенденції соціально-економічного розвитку держави;
- узагальнювати досвід діяльності органів управління на загальнодержавному та місцевому рівнях в Україні;
- визначати підходи до організаційних змін в функціональній побудові місцевих влад;
- розробляти проекти програм (розділів програм), аналітичних матеріалів та розрахунків, комплексних заходів щодо підвищення ефективності управління місцевим розвитком.
- приймати управлінські рішення на рівні певного органу місцевого самоврядування;
- аналізувати тенденції розвитку місцевого самоврядування та ідентифікувати фактори, які їх визначають;

– приймати обґрунтовані рішення щодо формування та управління політичними процесами на рівні регіону/держави.

Місце дисципліни. Навчальна дисципліна «Історія та теорія державного управління та місцевого самоврядування» є складовою частиною циклу фундаментальної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» та «магістр» зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Форми вивчення дисципліни:

лекція, семінарські заняття, виконання індивідуальних завдань, самостійної роботи, контрольних заходів. Технічні засоби навчання використовуються під час проведення усіх форм занять згідно з рекомендаціями предметно-методичної комісії.

У процесі вивчення дисципліни використовується кредитно-модульна технологія - студенти опановують матеріал за змістовим модулем.

Під час проведення лекційних занять використовується проблемно-діяльнісний підхід, що сприяє глибокому засвоєнню знань і формуванню творчого професійного мислення у майбутніх фахівців.

Семінарські заняття носять проблемно-пошуковий і практично-творчий характер, студенти опрацьовують теоретичні і практичні завдання, розвивають мислення, поглиблюють і розширюють знання, обґрунтовують власну точку зору, роблять прогнози та пропонують шляхи вирішення поставлених завдань.

Виконуючи індивідуальні завдання, студенти, за допомогою викладача, розв'язують складні проблеми, уточнюють незрозумілі питання, обговорюють підходи практичного застосування отриманих знань під час професійної діяльності.

Самостійна робота як форма організації навчального процесу, покликана забезпечити можливість студенту працювати з інформаційними ресурсами і базами даних та використовувати інформаційно-комунікаційні технології для пошуку, обробки, аналізу та використання інформації з різних джерел під час самостійного вивчення ним запропонованої літератури у пошуку відповідей на проблемні питання курсу, виконання практичних завдань з курсу. Самостійна робота студентів орієнтована на поглиблене вивчення окремих питань історії та теорії державного управління та місцевого адміністрування, а також формування вмінь і навичок систематизувати та узагальнювати отриману інформацію та будувати структурні схеми створення та функціонування державного управління та місцевого самоврядування.

Форми контролю – поточний, підсумковий семестровий контролі. Поточний контроль ґрунтується на системі оцінки успішності студентів і проводиться на семінарських заняттях: опитування, доповіді, контрольні роботи, тестування. Підсумковий контроль – іспит, наприкінці навчального курсу.

Очікувані результати навчання:

Професійна компетентність, яка отримується здобувачами після вивчення навчальної дисципліни

Загальні компетенції (ЗК):

ЗК03. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетенції (ФК):

ФК 08. Здатність використовувати етичні та поведінкові стандарти на робочому місці.

ФК 13. Здатність використовувати сучасні методи SWOT – аналіз, SMART-спеціалізації.

ФК 14. Здатність застосовувати адміністративний менеджмент в управлінні державними закладами.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 10. Уміти відшукувати та узагальнювати інформацію, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

ПРН 19. Реалізовувати лідерські якості, проявляти здатність діяти соціально-відповідально та громадсько-свідомо на робочому місці.

ПРН 23. Застосовувати інструментарій оцінювання ресурсного забезпечення, ризиків та ефективності заходів щодо впровадження оптимальних форм і методів діяльності органів публічного адміністрування, здійснювати техніко-економічне обґрунтування інноваційних проектів.

3. Програма навчальної дисципліни Денна форма (I курс)

№ п/п		Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1 семестр				
1	Тема 1: Державне управління: поняття і наукові засади.	2	2	4
2	Тема 2: Періодизація розвитку та становлення державного управління в контексті наукових поглядів другої половини XIX - середини XX століття.	2	2	4
3	Тема 3: Державне управління та виконавча влада	2	2	4
4	Тема 4: Методи державного управління	2	2	4
5	Тема 5: Принципи державного управління	2	2	4
6	Тема 6: Демократія і бюрократія у державному управлінні.	2	2	4
7	Тема 7: Історичні особливості формування демократичної моделі державного управління в Україні.	2	2	3
8	Тема 8: Законність та відповідальність у державному управлінні.	1	1	3
	Всього	15	15	30
2 семестр				
9	Тема 9: Конституційні засади побудови структур державного управління в Україні.	2	2	5
10	Тема 10: Державне управління в умовах перетворень та модернізації	2	2	5
11	Тема 11: Інформаційні технології у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.	2	2	5
12	Тема 12: Соціальний діалог, соціальний капітал та соціальне партнерство у державному управлінні та місцевому самоврядуванні та його роль у наданні соціальних послуг.	2	2	5
13	Тема 13: Взаємовідносини центральних та місцевих органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування в забезпеченні впровадження ефективної регіональної та міської економіки.	2	2	5
14	Тема 14: Загальнотеоретичні аспекти місцевого самоврядування.	2	2	5
15	Тема 15: Конституційно-правові основи організації місцевого самоврядування в	2	2	5

	Україні.			
16	Тема 16: Організація роботи представницьких органів та посадових осіб місцевого самоврядування.	2	2	5
17	Тема 17: Організація роботи депутатів місцевих рад.	2	2	5
18	Тема 18: Організація роботи виконавчих органів місцевих рад.	2		5
19	Тема 19: Взаємодія органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян, трудовими колективами і правоохоронними органами.	2		5
20	Тема 20: Органи місцевого самоврядування і органи державної виконавчої влади.	2		5
21	Тема 21: Конституційні засади побудови структур державної влади в Україні.	2		5
22	Тема 22: Система органів виконавчої влади України: загальна характеристика, управлінські зв'язки.	2		4
23	Тема 23: Центральні органи виконавчої влади: права, компетенція, функції.	2		4
24	Тема 24: Територіальні підрозділи центральних органів виконавчої влади: права, компетенція, функції.	2		4
25	Тема 25: Місцеві органи адміністрації в системі державного управління.	2		4
26	Тема 26: Місцеве самоврядування та його особлива роль в державному управлінні.	2		4
27	Тема 27: Реформування організаційної структури державного управління в Україні.	2		4
28	Тема 28: Організаційна структура органу державної влади.	2		4
29	Тема 29: Внутрішня організація органу державної влади.	2		4
30	Тема 30: Менеджмент органу державної влади.	2		4
31	Тема 31: Стратегічне та ситуаційне управління.	2		4
32	Тема 32: Функціональний аналіз та контролінг у діяльності органу державної влади.	2		4
33	Тема 33: Інформаційне та комунікаційне забезпечення внутрішньої організації державного управління.	2		4
34	Тема 34: Зв'язки з громадськістю в системі управлінської діяльності органу державної влади.	2		4
35	Тема 35: Ефективність державного управління.	2		4
	Всього	54	36	120
	Всього за курсом	69	51	150

4.Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

Денна форма (I курс)

№	Тема заняття / план
I семестр	
1	Тема 1: Державне управління: поняття і наукові засади. 1. Еволюція науки державного управління та її особливості. 2. Основні концептуальні теорії та школи державного управління. 3. Державна влада і державне управління.
2	Тема 2: Періодизація розвитку та становлення державного управління в контексті наукових поглядів другої половини XIX - середини XX століття. 1. Періодизація розвитку державного управління. 2. Три періоди розвитку державного управління, пов'язаних з трьома управлінськими теоріями. 3. Історичні етапи теорії державного управління. 4. Етапи еволюції державно-адміністративного управління країною. <ul style="list-style-type: none"> • Перший етап у розвитку теорії «Адміністративно-соціального управління» як самостійного наукового напрямку (1880 – 1920 рр.). Роль у розвитку теоретичних положень В. Вільсона, Ф. Гуднау, М. Вебера. • Другий етап у розвитку теорії (1920 – 1950 рр.). Наукові погляди видатних представників «класичної школи» – А. Файоля, Л. Уайта, Л. Урвіка, Д. Муні. • Третій етап у розвитку теорії (із середини 50-х рр.) 5. Соціальний підхід до вивчення історії розвитку практики і науки управління. 6. Зв'язок практики управління із соціальним історичним корінням і розвитком суспільства.
3	Тема 3: Державне управління та виконавча влада 1. Співвідношення та взаємозв'язок виконавчої влади і державного управління 2. Ознаки та принципи виконавчої влади 3. Особливості організації та функціонування системи органів виконавчої влади України
4	Тема 4: Методи державного управління 1. Поняття методу державного управління. Класифікація методів управління 2. Адміністративні методи державного управління 3. Економічні методи 4. Правові методи управління
5	Тема 5: Принципи державного управління 1. Поняття принципу державного управління 2. Систематизація принципів державного управління 3. Види принципів державного управління
6	Тема 6: Демократія і бюрократія у державному управлінні. 1. Історичні особливості формування демократичної моделі державного управління в Україні
7	Тема 7: Історичні особливості формування демократичної моделі державного управління в Україні. 1. Демократичні форми врядування грецьких міст-держав на теренах сучасної України. 2. Принципи військового демократизму Київської Русі. 3. Устрій ранньофеодальної держави. Центральне місце влади київського князя. Проголошення незалежності удільних князівств від Великого князя київського. 4. Особливості державного устрою України за часів козацької республіки. Військовий демократизм управління у Запорозькій Січі. Різниця устрою реєстрового та нереєстрового козацтва. Основи козацької автономної держави. 5. Політичні особливості устрою українських держав початку XX ст. Значення людневої революції 1917 року. Боротьба за українську автономію на чолі з Центральною Радою.

	<ol style="list-style-type: none"> 6. Проголошення Центральною Радою України незалежності української держави (IV універсал). 7. Прийняття Конституції УНР. 8. Проголошення Західноукраїнської народної республіки (ЗУНР). Українська Народна Рада як представницький та законодавчий орган ЗУНР. Об'єднання УНР із ЗУНР. Боротьба й намагання українського народу відродити українську державність в середині ХХ ст. 9. Формальність незалежності УРСР у складі радянської держави: довоєнна та післявоєнна доба. 10. Особливості розбудови незалежної України. 11. Специфіка розбудови системи державно-адміністративного управління в Україні.
8	<p>Тема 8: Законність та відповідальність у державному управлінні.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Побудова державної влади як передумови забезпечення законності і правопорядку в державному управлінні. 2. Зміст законності у державному управлінні. 3. Забезпечення законності у державному управлінні. 4. Дисципліна держслужбовців та відповідальність у забезпеченні законності. 5. Специфіка відповідальності у державному управлінні. 6. Види соціальної відповідальності. 7. Юридична відповідальність. 8. Дисципліна і відповідальність у забезпеченні законності. 9. Відповідальність державних службовців. 10. Контроль як функція державного управління: поняття і основні принципи. 11. Оцінки керівника, засновані на результатах роботи. 12. Стягнення і заохочення. Відповідальність по службі.
2 семестр	
9	<p>Тема 9: Конституційні засади побудови структур державного управління в Україні.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України про гілки влади їх структуру в Україні. 2. Адміністрація Президента України: структура та організація роботи. 3. Кабінет Міністрів України в системі органів державної виконавчої влади в Україні. 4. Верховна рада України її місце та роль в системі державного управління України. 5. Організація роботи центральних органів виконавчої влади в Україні.
10	<p>Тема 10: Державне управління в умовах перетворень та модернізації.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державна політика щодо реформування організаційних структур державного управління та місцевого самоврядування. 2. Концепція модернізації державного управління. 3. Поняття, зміст, мета та етапи концепції. 4. Кадрова політика в умовах модернізації. 5. Основні засади концепції реформування системи підвищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад
11	<p>Тема 11: Інформаційні технології у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Е-уряд: етапи створення та перспективи розвитку. 2. Електронний документообіг-важлива складова розвитку державного управління та місцевого самоврядування. 3. Електронна система голосування як елемент прозорості та ефективності здійснення державно-владних повноважень на державному та регіональному рівні.
12	<p>Тема 12: Соціальний діалог, соціальний капітал та соціальне партнерство у державному управлінні та місцевому самоврядуванні та його роль у наданні соціальних послуг.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальний діалог у сучасних відносинах між громадою та бізнесом. Проблеми соціального діалогу в Україні. 2. Місце соціального партнерства у системі надання послуг громадянам. 3. Розвиток системи соціального партнерства в Україні.

	<p>4. Соціальний капітал як механізм забезпечення розвитку держави.</p> <p>5. Роль соціального капіталу у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.</p>
13	<p>Тема 13: Взаємовідносини центральних та місцевих органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування в забезпеченні впровадження ефективної регіональної та міської економіки.</p> <p>1. Державне управління економікою як органічна складова економічного розвитку.</p> <p>2. Інституціональні чинники державного управління економікою .</p> <p>3. Державне регулювання економіки та його особливості в трансформаційний період.</p> <p>4. Місцеві бюджети та їх роль у забезпеченні місцевого самоврядування.</p> <p>5. Багатоцільові та довгострокові Програми соціально-економічного розвитку міста та області та їх роль у розвитку Миколаївщини.</p>
14	<p>Тема 14: Загальнотеоретичні аспекти місцевого самоврядування.</p> <p>1. Поняття, ознаки та основи місцевого самоврядування в Україні.</p> <p>2. Територіальна громада - первинний суб'єкт місцевого самоврядування.</p> <p>3. Функції й повноваження місцевого самоврядування.</p> <p>4. Принципи та компетенція місцевого самоврядування в Україні.</p> <p>5. Форми та методи діяльності органів місцевого самоврядування.</p> <p>6. Гарантії діяльності органів місцевого самоврядування в Україні.</p> <p>7. Світові моделі та наукові теорії розвитку місцевого самоврядування як форми реального народовладдя.</p>
15	<p>Тема 15: Конституційно-правові основи організації місцевого самоврядування в Україні.</p> <p>1. Конституційна структура органів місцевого самоврядування.</p> <p>2. Правовий статус органів місцевого самоврядування в системі державного управління.</p> <p>3. Системність місцевого самоврядування.</p> <p>4. Державна політика у сфері місцевого самоврядування на сучасному етапі.</p>
16	<p>Тема 16: Організація роботи представницьких органів та посадових осіб місцевого самоврядування.</p> <p>1. Система і будова місцевих рад.</p> <p>2. Функції та компетенція місцевих рад.</p> <p>3. Форми та методи діяльності місцевих рад.</p> <p>4. Організація роботи постійних і тимчасових комісій місцевих рад.</p> <p>5. Апарат місцевої ради і організація його роботи.</p> <p>6. Служба в органах місцевого самоврядування.</p> <p>7. Організація роботи сільського, селищного, міського голови, секретаря ради, голови обласної, районної ради та його заступників.</p> <p>8. Організація роботи органів самоорганізації населення.</p>
17	<p>Тема 17: Організація роботи депутатів місцевих рад.</p> <p>1. Організація підготовки і проведення виборів депутатів місцевих рад.</p> <p>2. Організація роботи депутатів місцевих рад у радах.</p> <p>3. Організація роботи депутатів місцевих рад у виборчих округах.</p> <p>4. Депутатські запити, звернення, запитання, порядок їх внесення і розгляду.</p> <p>5. Гарантії діяльності депутатів місцевих рад.</p>
18	<p>Тема 18: Організація роботи виконавчих органів місцевих рад.</p> <p>1. Порядок формування і будова виконавчих комітетів місцевих рад.</p> <p>2. Форми і методи роботи виконавчих комітетів місцевих рад.</p> <p>3. Організація роботи апарату виконавчих комітетів.</p> <p>4. Система, будова, порядок утворення та форми роботи відділів, управлінь, комісій та інших виконавчих органів рад.</p> <p>5. Функції та компетенція виконавчих органів місцевих рад.</p>
19	<p>Тема 19: Взаємодія органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян, трудовими колективами і правоохоронними органами.</p> <p>1. Взаємодія органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян.</p> <p>2. Взаємодія органів місцевого самоврядування з трудовими колективами,</p>

	<p>підприємствами, установами, організаціями.</p> <p>3. Взаємовідносини органів місцевого самоврядування з органами Служби безпеки України.</p> <p>4. Взаємовідносини органів місцевого самоврядування із судовими органами.</p> <p>5. Взаємодія органів місцевого самоврядування з органами прокуратури</p>
20	<p>Тема 20: Органи місцевого самоврядування і органи державної виконавчої влади.</p> <p>1. Взаємодія органів місцевого самоврядування і органів державної виконавчої влади</p> <p>2. Інструменти збалансування інтересів органів місцевого самоврядування та органів державної виконавчої влади.</p>
21	<p>Тема 21: Конституційні засади побудови структур державної влади в Україні.</p> <p>1. Конституція України про гілки влади в Україні. Верховна Рада України та державне управління.</p> <p>2. Функції Верховної Ради України у сфері державного управління. Повноваження Верховної Ради щодо формування структур виконавчої влади.</p> <p>3. Інститут президентства та державне управління. Президент України, його функції та повноваження в державному управлінні.</p> <p>4. Законодавчі засади виконавчої влади в Україні.</p>
22	<p>Тема 22: Система органів виконавчої влади України: загальна характеристика, управлінські зв'язки.</p> <p>1. Єдина система органів виконавчої влади.</p> <p>2. Основні ланки виконавчої вертикалі.</p> <p>3. Динамізм структури органів виконавчої влади.</p> <p>4. Управлінські зв'язки та управлінські відносини в системі органів виконавчої влади.</p> <p>5. Взаємодія органів виконавчої влади з Президентом України, Верховною Радою України та органами місцевого самоврядування.</p>
23	<p>Тема 23: Центральні органи виконавчої влади: права, компетенція, функції.</p> <p>1. Кабінет Міністрів України: структура і компетенція.</p> <p>2. Відносини Кабінету Міністрів України з Верховною Радою України і Президентом України.</p> <p>3. Прем'єр Міністр України: повноваження, компетенція.</p> <p>4. Секретаріат Кабінету Міністрів, його роль в забезпеченні діяльності Кабінету Міністрів України.</p> <p>5. Міністерства України та їх повноваження.</p> <p>6. Склад міністерств України та їх функції.</p> <p>7. Державні Комітети України та інші центральні органи виконавчої влади. Склад державних комітетів</p>
24	<p>Тема 24: Територіальні підрозділи центральних органів виконавчої влади: права, компетенція, функції.</p> <p>1. Централізація та децентралізація в структурній організації державного управління.</p> <p>2. Місцеві (територіальні) органи (підрозділи) міністерств у виконавчій вертикалі.</p> <p>3. Місцеві (територіальні) органи (підрозділи) державних комітетів та інших центральних органів виконавчої влади, їх типи, функції та взаємовідносини з місцевими державними адміністраціями.</p>
25	<p>Тема 25: Місцеві органи адміністрації в системі державного управління.</p> <p>1. Основні завдання, принципи діяльності, правовий статус, компетенція місцевих державних адміністрацій.</p> <p>2. Структура місцевих державних адміністрацій. Повноваження місцевих державних адміністрацій.</p> <p>3. Відносини місцевих державних адміністрацій в системі вертикальних та горизонтальних зв'язків: відносин.</p> <p>4. Відносини між обласними і районними державними адміністраціями.</p>
26	<p>Тема 26: Місцеве самоврядування та його особлива роль в державному управлінні.</p> <p>1. Поняття місцевого самоврядування.</p>

	<p>2. Територіальна громада як суб'єкт і основний носій функцій в системі місцевого самоврядування.</p> <p>3. Система місцевого самоврядування в Україні.</p> <p>4. Представницькі органи місцевого самоврядування. Виконавчі органи Рад. Головні посадові особи територіальних громад. Власні та делеговані повноваження органів місцевого самоврядування.</p> <p>5. Правовий статус органів місцевого самоврядування в системі державного управління.</p>
27	<p>Тема 27: Реформування організаційної структури державного управління в Україні.</p> <p>1. Напрями удосконалення системи державного управління з урахуванням світового досвіду.</p> <p>2. Реформування організаційних структур державного управління в Концепції адміністративної реформи в Україні.</p> <p>3. Концептуальні засади реформування місцевих органів виконавчої влади та напрямки муніципальної (комунальної) реформи.</p>
28	<p>Тема 28: Організаційна структура органу державної влади.</p> <p>1. Державний орган як елемент організаційної структури державного управління.</p> <p>2. Поняття організаційної структури органу державної влади.</p> <p>3. Види структур органу державної влади.</p> <p>4. Вимоги до побудови органу державної влади.</p> <p>5. Фактори, що визначають структуру органу.</p> <p>6. Організаційно-правова (нормативна) форма реалізації органу державної влади.</p> <p>7. Керівна ланка, структурні підрозділи, посада в структурі органу державної влади.</p> <p>8. Типові структури органів державної влади.</p>
29	<p>Тема 29: Внутрішня організація органу державної влади.</p> <p>1. Поняття внутрішньої організації функціонування органу державної влади.</p> <p>2. Онтологічна та гносеологічна структура механізмів державного управління та їх реалізація в організації діяльності органу державної влади.</p> <p>3. Системний підхід в організації фундаментальних процесів управління суб'єкту управління.</p> <p>4. Форми організації органу державної влади.</p> <p>5. Система керівництва як складова форми організації органу державної влади.</p> <p>6. Організація органу державної влади як процес, його основні елементи.</p> <p>7. Функції, що забезпечують функціонування суб'єкта управління (органу): розподіл цілей, завдань, прав, обов'язків, планування роботи, підготовка актів та інформаційних матеріалів, контроль і перевірка виконання, організація інформаційно-комунікативних зв'язків, системи мотивацій, розвиток кадрів.</p>
30	<p>Тема 30: Менеджмент органу державної влади.</p> <p>1. Менеджмент організації: суть та роль в державному управлінні.</p> <p>2. Адміністративні системи менеджменту.</p> <p>3. Менеджмент як цілеспрямоване управління в державному органі.</p> <p>4. Ознаки менеджменту як типу управління.</p> <p>5. Функції менеджменту. Методи менеджменту.</p> <p>6. Основні змінні організації державного органу, які вимагають уваги адміністративного менеджменту.</p>
31	<p>Тема 31: Стратегічне та ситуаційне управління.</p> <p>1. Поняття стратегічного управління. Суть та основні складові стратегічного управління.</p> <p>2. Стратегія та процес її розробки.</p> <p>3. Стратегічне планування.</p> <p>4. Принципи стратегічного управління.</p> <p>5. Ситуаційне управління: поняття та особливості.</p> <p>6. Основні вимоги до ситуаційного управління.</p> <p>7. Принципи ситуаційного управління.</p>

32	<p>Тема 32: Функціональний аналіз та контролінг у діяльності органу державної влади.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мета та основні завдання функціонального обстеження. 2. Організація роботи з проведення функціонального обстеження. 3. Функціональне обстеження апарату центрального органу виконавчої влади. 4. Функціональне обстеження апарату місцевих державних адміністрацій і їх структурних підрозділів. 5. Підсумки функціонального обстеження, інформаційне забезпечення функціонального обстеження. 6. Сутність і завдання контролінгу в діяльності органу державної влади. 7. Організація проведення контролінгу. 8. Методи контролінгу. Використання результатів контролінгу для удосконалення управління.
33	<p>Тема 33: Інформаційне та комунікаційне забезпечення внутрішньої організації державного управління.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і загальна характеристика комунікацій. 2. Інформаційно-комунікаційні потоки у структуру державного управління. 3. Види комунікацій, їх класифікація за основними зв'язками. 4. Комунікаційний процес: його основні етапи. 5. Інформатори та приймачі в комунікаційному процесі організації державного управління. 6. Організаційний та правовий аспект комунікацій в організації державного управління.
34	<p>Тема 34: Зв'язки з громадськістю в системі управлінської діяльності органу державної влади.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Громадянин у системі державного управління. 2. Public Relations як управлінська діяльність та вид зовнішніх комунікативних зв'язків державного органу. 3. Методи Public Relations. 4. Основні групи дій при здійсненні Public Relations. 5. Форми організації Public Relations в державній установі. 6. Функції відділів зв'язків з громадськістю при органах державної влади та органах місцевого самоврядування. 7. Public Relations і засоби масової інформації.
35	<p>Тема 35: Ефективність державного управління.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна соціальна ефективність державного управління: поняття, критерії. 2. Ефективність організації і функціонування суб'єктів державного управління. 3. Спеціальні критерії ефективності організації і ефективності об'єкта державного управління. 4. Ефективність діяльності державних органів і посадових осіб: поняття, критерії. 5. Об'єкти порівнянь в оцінці ефективності державного управління. 6. Роль звітності державних органів і посадових осіб, референдумів, узагальнення суспільної думки, засобів масової інформації в оцінці ефективності державного управління.

**4.2. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять
 Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
 Денна форма (I курс)**

№	Тема заняття / план
1 семестр	
1	<p>Тема 1: Державне управління: поняття і наукові засади.</p> <p>1. Еволюція науки державного управління та її особливості. 2. Основні концептуальні теорії та школи державного управління. 3. Державна влада і державне управління.</p>
2	<p>Тема 2: Періодизація розвитку та становлення державного управління в контексті наукових поглядів другої половини XIX - середини XX століття.</p> <p>1. Періодизація розвитку державного управління. 2. Три періоди розвитку державного управління, пов'язаних з трьома управлінськими теоріями. 3. Історичні етапи теорії державного управління. 4. Етапи еволюції державно-адміністративного управління країною.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Перший етап у розвитку теорії «Адміністративно-соціального управління» як самостійного наукового напрямку (1880 – 1920 рр.). Роль у розвитку теоретичних положень В. Вільсона, Ф. Гуднау, М. Вебера. • Другий етап у розвитку теорії (1920 – 1950 рр.). Наукові погляди видатних представників «класичної школи» – А. Файоля, Л. Уайта, Л. Урвіка, Д. Муні. • Третій етап у розвитку теорії (із середини 50-х рр.) <p>5. Соціальний підхід до вивчення історії розвитку практики і науки управління. 6. Зв'язок практики управління із соціальним історичним корінням і розвитком суспільства.</p>
3	<p>Тема 3: Державне управління та виконавча влада</p> <p>1. Співвідношення та взаємозв'язок виконавчої влади і державного управління 2. Ознаки та принципи виконавчої влади 3. Особливості організації та функціонування системи органів виконавчої влади України</p>
4	<p>Тема 4: Методи державного управління</p> <p>1. Поняття методу державного управління. Класифікація методів управління 2. Адміністративні методи державного управління 3. Економічні методи 4. Правові методи управління</p>
5	<p>Тема 5: Принципи державного управління</p> <p>1. Поняття принципу державного управління 2. Систематизація принципів державного управління 3. Види принципів державного управління</p>
6	<p>Тема 6: Демократія і бюрократія у державному управлінні.</p> <p>1. Історичні особливості формування демократичної моделі державного управління в Україні</p>
7	<p>Тема 7: Історичні особливості формування демократичної моделі державного управління в Україні.</p> <p>1. Демократичні форми врядування грецьких міст-держав на теренах сучасної України. 2. Принципи військового демократизму Київської Русі. 3. Устрій ранньофеодальної держави. Центральне місце влади київського князя. Проголошення незалежності удільних князівств від Великого князя київського. 4. Особливості державного устрою України за часів козацької республіки. Військовий демократизм правління у Запорозькій Січі. Різниця устрою реєстрового та нереєстрового козацтва. Основи козацької автономної держави. 5. Політичні особливості устрою українських держав початку XX ст. Значення</p>

	<p>лютневої революції 1917 року. Боротьба за українську автономію на чолі з Центральною Радою.</p> <p>6. Проголошення Центральною Радою України незалежності української держави (IV універсал).</p> <p>7. Прийняття Конституції УНР.</p> <p>8. Проголошення Західноукраїнської народної республіки (ЗУНР). Українська Народна Рада як представницький та законодавчий орган ЗУНР. Об'єднання УНР із ЗУНР. Боротьба й намагання українського народу відродити українську державність в середині XX ст.</p> <p>9. Формальність незалежності УРСР у складі радянської держави: довоєнна та післявоєнна доба.</p> <p>10. Особливості розбудови незалежної України.</p> <p>11. Специфіка розбудови системи державно-адміністративного управління в Україні.</p>
8	<p>Тема 8: Законність та відповідальність у державному управлінні.</p> <p>1. Побудова державної влади як передумови забезпечення законності і правопорядку в державному управлінні.</p> <p>2. Зміст законності у державному управлінні.</p> <p>3. Забезпечення законності у державному управлінні.</p> <p>4. Дисципліна держслужбовців та відповідальність у забезпеченні законності.</p> <p>5. Специфіка відповідальності у державному управлінні.</p> <p>6. Види соціальної відповідальності.</p> <p>7. Юридична відповідальність.</p> <p>8. Дисципліна і відповідальність у забезпеченні законності.</p> <p>9. Відповідальність державних службовців.</p> <p>10. Контроль як функція державного управління: поняття і основні принципи.</p> <p>11. Оцінки керівника, засновані на результатах роботи.</p> <p>12. Стягнення і заохочення. Відповідальність по службі.</p>
2 семестр	
9	<p>Тема 9: Конституційні засади побудови структур державного управління в Україні.</p> <p>1. Конституція України про гілки влади їх структуру в Україні.</p> <p>2. Адміністрація Президента України: структура та організація роботи.</p> <p>3. Кабінет Міністрів України в системі органів державної виконавчої влади в Україні.</p> <p>4. Верховна рада України її місце та роль в системі державного управління України.</p> <p>5. Організація роботи центральних органів виконавчої влади в Україні.</p>
10	<p>Тема 10: Державне управління в умовах перетворень та модернізації.</p> <p>1. Державна політика щодо реформування організаційних структур державного управління та місцевого самоврядування.</p> <p>2. Концепція модернізації державного управління.</p> <p>3. Поняття, зміст, мета та етапи концепції.</p> <p>4. Кадрова політика в умовах модернізації.</p> <p>5. Основні засади концепції реформування системи підвищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад</p>
11	<p>Тема 11: Інформаційні технології у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.</p> <p>1. Е-уряд: етапи створення та перспективи розвитку.</p> <p>2. Електронний документообіг-важлива складова розвитку державного управління та місцевого самоврядування.</p> <p>3. Електронна система голосування як елемент прозорості та ефективності здійснення державно-владних повноважень на державному та регіональному рівні.</p>
12	<p>Тема 12: Соціальний діалог, соціальний капітал та соціальне партнерство у державному управлінні та місцевому самоврядуванні та його роль у наданні соціальних послуг.</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальний діалог у сучасних відносинах між громадою та бізнесом. Проблеми соціального діалогу в Україні. 2. Місце соціального партнерства у системі надання послуг громадянам. 3. Розвиток системи соціального партнерства в Україні. 4. Соціальний капітал як механізм забезпечення розвитку держави. 5. Роль соціального капіталу у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
13	<p>Тема 13: Взаємовідносини центральних та місцевих органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування в забезпеченні впровадження ефективної регіональної та міської економіки.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державне управління економікою як органічна складова економічного розвитку. 2. Інституціональні чинники державного управління економікою . 3. Державне регулювання економіки та його особливості в трансформаційний період. 4. Місцеві бюджети та їх роль у забезпеченні місцевого самоврядування. 5. Багатоцільові та довгострокові Програми соціально-економічного розвитку міста та області та їх роль у розвитку Миколаївщини.
14	<p>Тема 14: Загальнотеоретичні аспекти місцевого самоврядування.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, ознаки та основи місцевого самоврядування в Україні. 2. Територіальна громада - первинний суб'єкт місцевого самоврядування. 3. Функції й повноваження місцевого самоврядування. 4. Принципи та компетенція місцевого самоврядування в Україні. 5. Форми та методи діяльності органів місцевого самоврядування. 6. Гарантії діяльності органів місцевого самоврядування в Україні. 7. Світові моделі та наукові теорії розвитку місцевого самоврядування як форми реального народовладдя.
15	<p>Тема 15: Конституційно-правові основи організації місцевого самоврядування в Україні.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конституційна структура органів місцевого самоврядування. 2. Правовий статус органів місцевого самоврядування в системі державного управління. 3. Системність місцевого самоврядування. 4. Державна політика у сфері місцевого самоврядування на сучасному етапі.
16	<p>Тема 16: Організація роботи представницьких органів та посадових осіб місцевого самоврядування.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система і будова місцевих рад. 2. Функції та компетенція місцевих рад. 3. Форми та методи діяльності місцевих рад. 4. Організація роботи постійних і тимчасових комісій місцевих рад. 5. Апарат місцевої ради і організація його роботи. 6. Служба в органах місцевого самоврядування. 7. Організація роботи сільського, селищного, міського голови, секретаря ради, голови обласної, районної ради та його заступників. 8. Організація роботи органів самоорганізації населення.
17	<p>Тема 17: Організація роботи депутатів місцевих рад.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організація підготовки і проведення виборів депутатів місцевих рад. 2. Організація роботи депутатів місцевих рад у радах. 3. Організація роботи депутатів місцевих рад у виборчих округах. 4. Депутатські запити, звернення, запитання, порядок їх внесення і розгляду. 5. Гарантії діяльності депутатів місцевих рад.
18	<p>Тема 18: Організація роботи виконавчих органів місцевих рад.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порядок формування і будова виконавчих комітетів місцевих рад. 2. Форми і методи роботи виконавчих комітетів місцевих рад. 3. Організація роботи апарату виконавчих комітетів. 4. Система, будова, порядок утворення та форми роботи відділів, управлінь, комісій та інших виконавчих органів рад.

	5. Функції та компетенція виконавчих органів місцевих рад.
19	<p>Тема 19: Взаємодія органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян, трудовими колективами і правоохоронними органами.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Взаємодія органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян. 2. Взаємодія органів місцевого самоврядування з трудовими колективами, підприємствами, установами, організаціями. 3. Взаємовідносини органів місцевого самоврядування з органами Служби безпеки України. 4. Взаємовідносини органів місцевого самоврядування із судовими органами. 5. Взаємодія органів місцевого самоврядування з органами прокуратури
20	<p>Тема 20: Органи місцевого самоврядування і органи державної виконавчої влади.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Взаємодія органів місцевого самоврядування і органів державної виконавчої влади 2. Інструменти збалансування інтересів органів місцевого самоврядування та органів державної виконавчої влади.
21	<p>Тема 21: Конституційні засади побудови структур державної влади в Україні.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України про гілки влади в Україні. Верховна Рада України та державне управління. 2. Функції Верховної Ради України у сфері державного управління. Повноваження Верховної Ради щодо формування структур виконавчої влади. 3. Інститут президентства та державне управління. Президент України, його функції та повноваження в державному управлінні. 4. Законодавчі засади виконавчої влади в Україні.
22	<p>Тема 22: Система органів виконавчої влади України: загальна характеристика, управлінські зв'язки.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Єдина система органів виконавчої влади. 2. Основні ланки виконавчої вертикалі. 3. Динамізм структури органів виконавчої влади. 4. Управлінські зв'язки та управлінські відносини в системі органів виконавчої влади. 5. Взаємодія органів виконавчої влади з Президентом України, Верховною Радою України та органами місцевого самоврядування.
23	<p>Тема 23: Центральні органи виконавчої влади: права, компетенція, функції.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кабінет Міністрів України: структура і компетенція. 2. Відносини Кабінету Міністрів України з Верховною Радою України і Президентом України. 3. Прем'єр Міністр України: повноваження, компетенція. 4. Секретаріат Кабінету Міністрів, його роль в забезпеченні діяльності Кабінету Міністрів України. 5. Міністерства України та їх повноваження. 6. Склад міністерств України та їх функції. 7. Державні Комітети України та інші центральні органи виконавчої влади. Склад державних комітетів
24	<p>Тема 24: Територіальні підрозділи центральних органів виконавчої влади: права, компетенція, функції.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Централізація та децентралізація в структурній організації державного управління. 2. Місцеві (територіальні) органи (підрозділи) міністерств у виконавчій вертикалі. 3. Місцеві (територіальні) органи (підрозділи) державних комітетів та інших центральних органів виконавчої влади, їх типи, функції та взаємовідносини з місцевими державними адміністраціями.
25	<p>Тема 25: Місцеві органи адміністрації в системі державного управління.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні завдання, принципи діяльності, правовий статус, компетенція місцевих державних адміністрацій. 2. Структура місцевих державних адміністрацій. Повноваження місцевих державних адміністрацій.

	<p>3.Відносини місцевих державних адміністрацій в системі вертикальних та горизонтальних зв'язків: відносин.</p> <p>4.Відносини між обласними і районними державними адміністраціями.</p>
26	<p>Тема 26: Місцеве самоврядування та його особлива роль в державному управлінні.</p> <p>1.Поняття місцевого самоврядування.</p> <p>2.Територіальна громада як суб'єкт і основний носій функцій в системі місцевого самоврядування.</p> <p>3.Система місцевого самоврядування в Україні.</p> <p>4.Представницькі органи місцевого самоврядування. Виконавчі органи Рад. Головні посадові особи територіальних громад. Власні та делеговані повноваження органів місцевого самоврядування.</p> <p>5.Правовий статус органів місцевого самоврядування в системі державного управління.</p>

Семінарське заняття – форма навчального заняття, під час проведення якого викладач організує дискусію з попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів.

Завданнями семінарських занять є:

- поглиблення теоретичних знань, отриманих на лекціях;
- заохочення студентів до аналізу політичних подій, активної творчої роботи зі самостійного опрацювання рекомендованої літератури;
- вироблення у студентів умінь використовувати теоретичні політичні знання в практичній діяльності, на основі історико-правових знань вміти прогнозувати події та явища у суспільно-політичному житті України;
- стимулювання у студентів прагнення на основі знання політичних систем минулого та сучасності вдосконалювати політичну культуру, розуміти значення державних інститутів у житті суспільства;
- формування навички самостійної роботи з першоджерелами і довідковою літературою;
- формування навички діалогічного і критичного мислення.

На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді, їх виступи, активність у дискусії, вміння формувати і обґрунтовувати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття вносяться у відповідний журнал. Отримані студентом оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

4.3. Завдання для самостійної роботи

Денна форма (I курс):

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

Вимоги до підготовки завдань курсу:

Відповідь на семінарському занятті – це активна участь у обговоренні всіх питань, що виносяться на семінар, підкріплення доповіді цитатами та посиланнями на літературу. Вільне володіння матеріалом доповіді, що дозволяє задавати та відповідати на питання по темі.

Самостійна (творча) робота – це невелике за обсягом завдання, яке безпосередньо стосується теми поточного семінару і може виконуватися як під час його проведення, так і бути підготоване заздалегідь самостійно.

Контрольна робота - це необхідна складова частина самостійного опанування студентами курсу „Публічна комунікація і ділова мова в публічному управлінні”. Ця робота має бути результатом самостійного опрацювання рекомендованої літератури.

Завдання для самостійної (творчої) роботи.

1. З'ясуйте та проаналізуйте сутність історичних етапів розвитку місцевого самоврядування в Україні у вигляді таблиці:

Історичні етапи розвитку місцевого самоврядування в Україні

№ п/п	Основні етапи	Особливості та характерні риси	Найвідоміші представники
1			
2			
3			
4			
5			

2. Охарактеризуйте функції місцевого самоврядування. Приведіть приклади до кожної з них.

3. Уточніть суть поняття «місцеве самоврядування» у чинному законодавстві України:

- проаналізуйте зазначені твердження;
- виявіть недоліки та суперечності;

Для аналізу пропонуються твердження про місцеве самоврядування, викладені у Конституції України (1996 р.), Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні», Європейській хартії місцевого самоврядування (англійський варіант) та її офіційному перекладі, зробленому Є.М.Вишневецьким і затвердженому юридичним відділом МЗС України.

I. Local self-government denotes the right and the ability of local authorities, within the limits of the law, to regulate and manage a substantial share of public affairs under their own responsibility and in the interest of local population. (Європейська хартія місцевого самоврядування ч. 1, ст.3)

II. Місцеве самоврядування означає право і спроможність місцевих властей, у межах закону, здійснювати регулювання й управління суттєвою часткою державних справ, які належать до їхньої компетенції, в інтересах місцевого населення. (Офіційний переклад Європейської хартії місцевого самоврядування)

III. Місцеве самоврядування є правом територіальної громади — жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища чи міста — самостійно вирішувати питання місцевого значення у межах Конституції і законів України. (Конституція України ч. 1, ст. 140)

IV. Місцеве самоврядування — це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади — жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста — самостійно або під відповідальність органів та посадових

осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення у межах Конституції і законів України. (Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» ч. 1, ст.2)

4. Розкрийте поняття і характеристику функцій органів місцевого самоврядування.
5. Накресліть схему «Система місцевих рад».
6. Надайте Ваші пропозиції щодо вдосконалення виборчого процесу, формування органів місцевого самоврядування, обрання депутатів та посадових осіб місцевого самоврядування.
7. Охарактеризуйте роботу депутатів місцевих рад у радах та у виборчих округах.
8. Охарактеризуйте діяльність виконавчих органів місцевих рад.
9. Накресліть схему «Будова виконавчих органів місцевих рад».
10. Сформулюйте поняття та ознаки місцевого самоврядування в Україні.
11. Назвіть основні концепції місцевого самоврядування.
12. Визначте правову основу місцевого самоврядування в Україні.
13. Дайте поняття і класифікуйте функції та повноваження місцевого самоврядування в Україні.
14. Обґрунтуйте, чому територіальна громада є первинним суб'єктом місцевого самоврядування.
15. Дослідіть особливості системи місцевого самоврядування в Україні.
16. Розкрийте гарантії місцевого самоврядування в Україні.
17. Визначте роль і значення форм безпосередньої демократії в системі місцевого самоврядування.
18. Визначте особливості процесу формування представницьких органів місцевого самоврядування в Україні. Чим відрізняється виборчий процес по виборах депутатів сільських, селищних, міських рад від виборів депутатів районних і обласних рад?
19. Назвіть структуру місцевих рад і коротко охарактеризуйте їх структурні частини.
20. Визначте форми діяльності представницьких органів місцевого самоврядування.
21. Дослідіть особливості підготовки і проведення сесій місцевих рад.
22. Розкрийте статус та основні функції міського, селищного, сільського голови.
23. Дайте характеристику порядку формування, структури та форм діяльності виконавчих комітетів місцевих рад.
24. Визначте порядок формування, функції та організацію роботи апарату рад та апарату виконавчих комітетів.
25. Назвіть повноваження депутатів місцевих рад та гарантії їх діяльності.
26. Розкрийте місце і роль органів самоорганізації населення в системі місцевого самоврядування в Україні.
27. Визначте основні принципи взаємодії об'єднань громадян з органами публічної влади.
28. Перелічіть відмінності взаємовідносин органів публічної влади з політичними партіями та громадськими організаціями.
29. Вкажіть можливі варіанти впливу органів публічної влади України на діяльність підприємств, установ та організацій.
30. Дослідіть процес взаємодії Служби безпеки України з вищими органами державної влади України.
31. Визначте принципи взаємовідносин органів прокуратури з органами публічної влади.
32. Вкажіть порядок взаємодії органів місцевого самоврядування з органами внутрішніх справ.
33. Перелічіть форми участі громадян в охороні громадського порядку.
34. Дайте характеристику взаємовідносин органів публічної влади із судовими органами.
36. Конституція Пилипа Орлика і її значення на сучасному етапі національного державотворення.

Теми для творчо-пошукової роботи

1. Методологічні аспекти стандартизації вищої освіти в галузі «Державне управління».
2. Світоглядно-утопічні трансформації державного управління ХХ – поч. ХХІ століття.
3. Реформування органів виконавчої влади: від адміністративно-командної до демократичної системи управління.
4. Пострадянський процес суспільної трансформації: утопізм і раціональність державної політики.
5. Базові принципи політико-державного управління в сучасній Україні.
6. Теоретичні інструменти аналізу державної політики.
7. Державна політика як фактор життєдіяльності суспільства.
8. Проблеми оцінювання результативності й ефективності в аналізі державної політики.
9. Особливості реалізації аналітичної функції в державному управлінні.
10. Розробка та впровадження політичних рішень у демократичному суспільстві.
11. Інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття і реалізації державно-управлінських рішень.
12. Особливості стратегічного планування в органах державного управління.
13. Використання статистичних методів у процесі прогнозування наслідків державно-управлінських рішень.
14. Організаційне забезпечення контролю реалізації державно-управлінських рішень.
15. Управлінські послуги: сутність, ознаки, види.
16. Теоретико-методологічні засади надання управлінських послуг населенню органами виконавчої влади України.
17. Організаційно-правові засади надання управлінських послуг населенню органами виконавчої влади України.
18. Надання якісних послуг як шлях формування позитивного іміджу органів влади.
19. Якість надання управлінських послуг населенню: зарубіжний досвід.
20. Шляхи формування громадської довіри до діяльності працівників, наділених владними повноваженнями.
21. Залучення громадськості як публічна політика органів місцевого самоврядування (на прикладі діяльності органів самоорганізації населення).
22. Морально-психологічний стан державних службовців як об'єкт інформаційно-психологічного впливу.
23. Морально-психологічний стан управлінців як критерій ефективності управління.
24. Взаємодія жіночих громадських організацій з органами державної влади як фактор здійснення гендерної політики в Україні.
25. Державне управління гуманітарною сферою на сучасному етапі розвитку українського суспільства.
26. Організація управління культурою в Україні (адміністративно - правовий аспект).
27. Становлення та функціонування органів державної влади України в контексті євроінтеграційних процесів (1991 – 2008 рр.).
28. Концептуальні функції інституту президентства у західних моделях демократичних політичних систем.
29. Інститут президентства як суб'єкт концептуальної влади в демократичних політичних системах.
30. Секретаріат Президента України в системі органів державної влади.
31. Політико - правовий статус Ради національної безпеки і оборони України (Вищої ради юстиції, Рахункової палати України).
32. Оптимізація функцій органів виконавчої влади України: теоретико - методологічні засади.
33. Місце і роль відділів та управлінь місцевої державної адміністрації у системі місцевих органів державної виконавчої влади.
34. Правовий статус відділів та управлінь обласної (районної) державної адміністрації.
35. Історико – політичні аспекти місцевого самоврядування в Україні.

36. Основні парадигми місцевого самоврядування.
37. Становлення інституту місцевого самоврядування у сучасній Україні.
38. Світовий досвід місцевого самоврядування та перспективи його інституціонально - системного втілення в Україні.
39. Особливості дослідження місцевого самоврядування в умовах суспільної трансформації.
40. Суть та можливості синергетичного підходу у дослідженнях політико – владної взаємодії на рівні територіальної громади.
41. Міста обласного значення в територіальній організації влади України.
42. Соціальні функції та політико – управлінська роль міської (сільської) територіальної громади.
43. Фактор лідерства в системі управління містом (селом).
44. Лобіювання інтересів міст: функціональні та інституціональні чинники.
45. Організаційно - методичне забезпечення планування бюджету району (області).
46. Проблеми подолання дуалізму виконавчої влади на місцевому рівні.
47. Перспективи розвитку ноосистем на рівні місцевого самоврядування.
48. Неурядові громадські організації як чинник утвердження громадянського суспільства.
49. Реформування державної служби в контексті адміністративної реформи.
50. Стратегічні напрямки адміністративної реформи в Україні.
51. Реформування оплати праці державних службовців відповідно до підходів Європейського Союзу.
52. Формування професійної, ефективної та прозорої державної служби в Україні.
53. Взаємна політична відповідальність державної влади і громадянина в сучасній правовій державі.
54. Зв'язки з громадськістю як комунікативний аспект державно – управлінської діяльності в умовах системної трансформації суспільного життя.
55. Міські засоби масової інформації як політико – управлінський інститут.
56. Синергетична парадигма як філософсько – методологічна основа вирішення основних управлінських проблем.
57. Стратегія цільового управління в системі державної влади.
58. Ціннісно - правовий вимір державного управління.
59. Методологія державного управління.
60. Хаос, порядок та самоорганізація в державному управлінні.

Тематика підсумкової контрольної роботи

Варіант № 1.

1. Проблеми взаємозв'язку органів місцевого самоврядування з місцевими адміністраціями.
2. Американський досвід місцевого самоврядування.
3. Створення служби PR в органах державної влади.

Варіант № 2.

1. Взаємодія органів місцевого самоврядування з трудовими колективами, підприємствами, установами, організаціями.
2. Європейський досвід місцевого самоврядування.
3. Зв'язки з громадськістю в системі управлінської діяльності держави.

Варіант № 3.

1. Боротьба із корупцією і організованою злочинністю в органах місцевого самоврядування.
2. Загальні проблеми регіональної політики.
3. Комунікації в державному управлінні.

Варіант № 4.

1. Нова модель місцевого самоврядування після проголошення незалежності України.
2. Посадові особи і службовці органів місцевого самоврядування, їх правовий статус, та просування по службі.
3. Ефективність та критерії ефективності державного управління.

Варіант № 5.

1. Світовий досвід створення спеціальних (вільних) економічних зон.
2. Система підвищення освітньо-кваліфікаційного рівня в органах місцевого самоврядування.
3. Громадський контроль за діяльністю органів державної влади та місцевого самоврядування.

Варіант № 6.

1. Взаємодія органів місцевого самоврядування з органами внутрішніх справ.
2. Організаційно-правові засади забезпечення ефективності функціонування системи органів місцевого самоврядування.
3. Організаційно-правові засади державного контролю у сфері виконавчої влади.

Варіант № 7.

1. Відносини органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян.
2. Місцеве самоврядування та його особлива роль у державному управлінні.
3. Інформаційні технології – стратегічний ресурс державного управління.

Варіант № 8.

1. Взаємодія органів місцевого самоврядування з органами Служби Безпеки України.
2. Дисципліна і відповідальність службовців органів місцевого самоврядування.
3. Контроль та види контролю у державному управлінні.

Варіант № 9.

1. Відносини органів місцевого самоврядування з судовими органами та органами юстиції.
2. Правовий статус органів місцевого самоврядування в системі державного управління.
3. Відкритість і прозорість публічного адміністрування.

Варіант № 10.

1. Соціально-психологічні умови підвищення ефективності управлінської діяльності в системі органів місцевого самоврядування.
2. Система місцевого самоврядування в Україні.
3. Зв'язки з громадськістю в системі управлінської діяльності держави.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Використання проєктору; методичних матеріалів та посібників в електронній формі; використання платформи Moodle. Методичне забезпечення навчальної дисципліни включає також:

- навчальні та робочі навчальні плани;
- робоча програма навчальної дисципліни;
- опорні конспекти лекцій;
- завдання для самостійної (творчої) роботи;
- завдання для творчо-пошукової роботи;
- завдання для підсумкової контрольної роботи;
- завдання для підсумкового контролю (питання до іспиту);
- законодавчі та методичні матеріали;
- підручники і навчальні посібники.

5. Підсумковий контроль

Контроль планується здійснювати шляхом оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, перевірки письмових робіт (самостійні і контрольні роботи) та проведення атестації й заліку за результатами вивчення курсу.

Питання до іспиту з курсу «Історія та теорія державного управління та місцевого самоврядування»

1. Державне управління: поняття і наукові засади.
2. Поняття «державне управління» у методологічному арсеналі суспільних наук.
3. Предмет та функції теорії державного управління.
4. Категорії державного управління.
5. Державно-управлінські відносини та їх правове регулювання як складові предмету теорії державного управління.
6. Методологія теорії державного управління.
7. Еволюція науки державного управління та її особливості.
8. Напрями і тенденції розвитку сучасної теорії і практики управління.
9. Основні концептуальні теорії та школи державного управління.
10. Системний підхід, процесуальний, ситуаційний аналіз—основні методологічні підходи до вивчення державного управління.
11. Зростання ролі спеціалізації в галузі державного управління.
12. Відображення складності практичних задач, що стоять перед сучасною «державною адміністрацією».
13. Форми держав в умовах демократії.
14. Завдання та функції демократичної, правової, соціальної держави.
15. Демократичні форми врядування грецьких міст-держав на теренах сучасної України.
16. Принципи військового демократизму Київської Русі.
17. Особливості державного устрою України за добу козацької республіки.
18. Боротьба й намагання українського народу відродити українську державність у середині ХХ ст.
19. Особливості розбудови незалежної України.
20. Цілі та загальні риси управлінської діяльності держави.
21. Об'єкти управлінської діяльності виконавчої влади.
22. Цілі державного управління.
23. Формування цілей державного управління.
24. Управлінські технології: поняття та види.
25. Стадії управлінської діяльності.
26. Надання управлінських послуг органами державної влади .

27. Державне управління як управління соціальним розвитком країни.
28. Розвиток парламентаризму в Україні.
29. Законність та відповідальність в державному управлінні.
30. Забезпечення законності державного управління в Україні.
31. Американський досвід місцевого самоврядування.
32. Європейський досвід місцевого самоврядування.
33. Загальні проблеми регіональної політики.
34. Світовий досвід створення спеціальних (вільних) економічних зон.
35. Нова модель місцевого самоврядування після проголошення незалежності України.
36. Відносини органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян.
37. Відносини органів місцевого самоврядування з судовими органами та органами юстиції.
38. Взаємодія органів місцевого самоврядування з органами Служби Безпеки України.
39. Взаємодія органів місцевого самоврядування з органами прокуратури.
40. Взаємодія органів місцевого самоврядування з органами внутрішніх справ.
41. Взаємодія органів місцевого самоврядування з трудовими колективами, підприємствами, установами, організаціями.
42. Робота зі зверненнями громадян. Право на скаргу.
43. Боротьба із корупцією і організованою злочинністю в органах місцевого самоврядування.
44. Посадові особи і службовці органів місцевого самоврядування, їх правовий статус, просування по службі.
45. Система підвищення освітньо-кваліфікаційного рівня в органах місцевого самоврядування.
46. Правопорушення у сфері місцевого самоврядування: класифікація і галузева приналежність.
47. Дисципліна і відповідальність службовців органів місцевого самоврядування.
48. Організаційно-правові засади забезпечення ефективності функціонування системи органів місцевого самоврядування
49. Соціально-психологічні умови підвищення ефективності управлінської діяльності в системі органів місцевого самоврядування
50. Місцеве самоврядування та його особлива роль у державному управлінні
51. Світові моделі та наукові теорії розвитку місцевого самоврядування як форми реального народовладдя
52. Правовий статус органів місцевого самоврядування в системі державного управління
53. Система місцевого самоврядування в Україні
54. Інформаційно-аналітичні структури в органах місцевого самоврядування як обов'язковий елемент ефективного державного управління
55. Проблеми та перспективи інформаційно-аналітичного забезпечення органів місцевого самоврядування
56. Зв'язки з громадськістю в системі органів місцевого самоврядування
57. Основні моделі зв'язків з громадськістю в системі органів місцевого самоврядування
58. Взаємозв'язок облдержадміністрації з міськрадою
59. Проблемні питання взаємодії облдержадміністрації з міськрадою
60. Реалізація активної державної регіональної політики України
61. Просування державних службовців по службі. Поняття резерву державної служби.
62. Атестація державних службовців.
63. Етичні аспекти діяльності державного службовця.
64. Співпраця органів місцевого самоврядування із засобами масової інформації
Самофінансування органів місцевого самоврядування: допустимість, способи, межі.
65. Органи самоорганізації населення: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку.
66. Шляхи зміцнення матеріальної та фінансової основи місцевого самоврядування.
67. Територіальна громада як базова одиниця місцевого самоврядування.
68. Соціальний захист населення в Україні.
69. Соціальна діагностика як основа ефективного державного управління.
70. Участь органів самоорганізації населення у формуванні і реалізації програм соціально-економічного розвитку населених пунктів.
71. Проблеми взаємозв'язку органів місцевого самоврядування з місцевими адміністраціями.

72. Соціальний розвиток і соціальна політика в сучасній Україні: взаємозв'язки і суперечності.
73. Реформування системи соціального захисту населення у відповідності зі світовими стандартами.
74. Соціальний захист як функція соціальної політики держави.
75. Інтерпретація теоретичних концепцій самоврядування.

**Приклад білету до іспиту
(20 балів x 2 питання = 40 балів)**

Форма № Н-5.05

Чорноморський національний університет ім. Петра Могили

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Галузь знань: 28 – Публічне управління та адміністрування

Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»

Навчальна дисципліна – **ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ**

ІСПИТОВИЙ БІЛЕТ

1. Забезпечення законності державного управління в Україні.
2. Боротьба із корупцією і організованою злочинністю в органах місцевого самоврядування.

*Затверджено на засіданні кафедри місцевого самоврядування та регіонального розвитку
Протокол №1 від «01» вересня 2020 року*

Завідувач кафедри, доцент

Штиршов О.М.

Упорядник, доцент кафедри

Штиршов О.М.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Система оцінювання роботи студентів з дисципліни.

Денна форма, спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

Графік контрольних заходів та рейтингова шкала оцінювання

Кількість годин (кількість кредитів ЄКТС): На вивчення навчальної дисципліни відводиться 270 годин / 9 кредитів ECTS.

Види робіт: Контроль за рівнем засвоєння матеріалу та знань студентів проводиться у таких формах: виконання індивідуальних завдань; виконання самостійних письмових аудиторних робіт; усні відповіді на семінарських заняттях; Іспит.

Протягом семестру здійснюється поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час захисту індивідуальних завдань, перевірки самостійних робіт, надання відповідей біля дошки, перевірки виконаних творчо-пошукових завдань. Підсумковий контроль з дисципліни «Історія та теорія державного управління та місцевого самоврядування» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді іспиту в семестрі, в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу.

Оцінювання для денної форми (I курс):

Форма контролю	Максимальна оцінка одиниці контролю	Кількість заходів	Сума балів
1 семестр			
Опитування на сем. заняттях	10	8	80
Виконання самостійної (творчої) роботи	10	1	10
Виконання творчо-пошукової роботи	10	1	10
Загальна кількість балів			100
2 семестр			
Опитування на сем. заняттях	5	8	40
Виконання творчо-пошукової роботи	10	1	10
Виконання підсумкової контрольної роботи	10	1	10
Загальна кількість балів			60
Іспит у II семестрі			40
Всього			100

Пояснення до умов визначення рейтингу

Опитування на семінарах включає в себе: опитування по будь-якому питанню, винесеному на семінарське заняття (за вибором викладача) відповідь на питання інших студентів, запитання студентів до інших студентів, відповідей інших студентів, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), вирішення ситуаційних завдань з необхідною аргументацією та посиланням на законодавство. Максимальна кількість балів може бути виставлена студентам, підготовленим до відповідей на усі питання теми. Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями, як: правильність відповідей на питання, повнота і конкретність відповіді, ступінь використання наукових і нормативних джерел, уміння довіязати теорію з практикою, логіка і аргументованість викладу думок, культура мови.

Доповнення здійснюється студентом по темі семінару після основної відповіді по питанню винесеному на семінарське заняття. Метою доповнення є більш повне розкриття питання, винесеного на семінарське заняття, або висвітлення різноманітних наукових, практичних, правозастосовних аспектів даного питання

Вирішення практичних завдань здійснюється в вигляді розв'язанні задачі по темі семінару, які надані викладачем студентам на попередньому семінарі. Студент самостійно, опрацююючи вдома матеріал до семінару, вирішує задачу з належним аргументування та посилання на відповідні норми законодавства. На семінарі студент усно доповідає вирішення задачі. При не повній відповіді або невірній, в розв'язанні задачі допомагають інші студенти з відповідним оцінюванням їх відповідей або участі в обговоренні.

Наукова доповідь готується з обов'язковим розглядом дискусійного в науці питання з викладенням власної точки зору на дану проблему, яка підтверджується належними аргументами. Темі доповідей студенти обирають самостійно. Головна умова – це новизна та проблематика. Обсяг доповіді не повинен перевищувати 5-7 сторінок. Доповідь висвітлюється перед аудиторією на протязі 5 хвилин. Студент повинен відповідати на запитання.

Денна форма (I курс)

№ з/п	Види робіт. Критерії оцінювання знань студентів	Бали рейтингу	Максимальна кількість балів
1 семестр			
1. Бали опитування на семінарських заняттях (10 балів x 8 занять = 80 балів)			
Критерії оцінювання		10 балів	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. 		10	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. 		8-9	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обгрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. 		5-7	

<ul style="list-style-type: none"> студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. 	2-4
<ul style="list-style-type: none"> студент частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. 	0-1
2. Самостійна робота студентів (СРС) (творча робота)	
Критерії оцінювання	10 балів
<ul style="list-style-type: none"> робота виконана та захищена згідно вимог та методичних рекомендацій у повному обсязі 	10
<ul style="list-style-type: none"> робота виконана та захищена з незначними порушеннями вимог та методичних рекомендацій 	8-9
<ul style="list-style-type: none"> робота виконана згідно вимог та методичних рекомендацій, але не захищена 	5-7
<ul style="list-style-type: none"> робота не захищена або виконана частково, з порушенням вимог і методичних рекомендацій 	2-4
<ul style="list-style-type: none"> робота не здана або виконана частково, із значними порушеннями вимог і методичних рекомендацій 	0-1
3. Самостійна робота студентів (СРС) (Творчо пошукова робота)	
Критерії оцінювання	10 балів
<ul style="list-style-type: none"> робота виконана та захищена згідно вимог та методичних рекомендацій у повному обсязі 	10
<ul style="list-style-type: none"> робота виконана та захищена з незначними порушеннями вимог та методичних рекомендацій 	8-9
<ul style="list-style-type: none"> робота виконана згідно вимог та методичних рекомендацій, але не захищена 	5-7
<ul style="list-style-type: none"> робота не захищена або виконана частково, з порушенням вимог і методичних рекомендацій 	2-4
<ul style="list-style-type: none"> робота не здана або виконана частково, із значними порушеннями вимог і методичних рекомендацій 	0-1
2 семестр	
1. Бали опитування на семінарських заняттях (5 балів x 8 занять = 13 балів)	
Критерії оцінювання	5 балів
<ul style="list-style-type: none"> студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. 	5
<ul style="list-style-type: none"> студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. 	4

<ul style="list-style-type: none"> студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. 	3
<ul style="list-style-type: none"> студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. 	2
<ul style="list-style-type: none"> студент частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. 	0-1
2. Самостійна робота студентів (СРС) (Творчо пошукова робота)	
Критерії оцінювання	10 балів
<ul style="list-style-type: none"> робота виконана та захищена згідно вимог та методичних рекомендацій у повному обсязі 	10
<ul style="list-style-type: none"> робота виконана та захищена з незначними порушеннями вимог та методичних рекомендацій 	8-9
<ul style="list-style-type: none"> робота виконана згідно вимог та методичних рекомендацій, але не захищена 	5-7
<ul style="list-style-type: none"> робота не захищена або виконана частково, з порушенням вимог і методичних рекомендацій 	2-4
<ul style="list-style-type: none"> робота не здана або виконана частково, із значними порушеннями вимог і методичних рекомендацій 	0-1
3. Підсумкова контрольна робота	
Критерії оцінювання	10 балів
<ul style="list-style-type: none"> робота виконана та захищена згідно вимог та методичних рекомендацій у повному обсязі 	10
<ul style="list-style-type: none"> робота виконана та захищена з незначними порушеннями вимог та методичних рекомендацій 	8-9
<ul style="list-style-type: none"> робота виконана згідно вимог та методичних рекомендацій, але не захищена 	5-7
<ul style="list-style-type: none"> робота не захищена або виконана частково, з порушенням вимог і методичних рекомендацій 	2-4
<ul style="list-style-type: none"> робота не здана або виконана частково, із значними порушеннями вимог і методичних рекомендацій 	0-1
4. Іспит з дисципліни (20 балів x 2 питання)	
Критерії оцінювання	
Іспит з дисципліни містить питання згідно навчальної програми. Студент відповідає на два питання.	40 балів

7. Рекомендовані джерела інформації

Основна:

- 1 Інститут місцевого самоврядування в Україні в умовах децентралізації [монографія] / за заг. ред. д-ра політ. наук, проф. О. Н. Євтушенко, д. держ упр. проф. В.М. Ємельянова. – Миколаїв, 2021. – 346 с. (внесок: Багмет М.О., Гаркуша А.М., Локтіонова Д.А., Рожанська Н.В., Штиршов О.М. Розділ 6. Використання досвіду країн Європейського союзу в ході здійснення децентралізації влади в Україні).
2. Бакуменко В. Д. Державно-управлінські рішення : Навчальний посібник / В. Д. Бакуменко. - К. : ВПЦ АМУ, 2011. – 444 с.
- 3.Василенко И.А. Государственное управление в странах Запада; США, Великобритания, Франция, Германия : учеб. пособие / И.А. Василенко. – М : Логос, 2000. – 200 с.
4. Державне управління : підручник / А.Ф. Мельник, О.Ю. Оболенський, А.Ю. Васша ; за ред. А.Ф. Мельник. – К. : Знання, 2009. – 582 с.
5. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація. монографія / кол. авт. ; відп. ред. П.Р. Нижник. – К. : УАДУ, 1997. – 448 с.
6. Державне управління в Україні: наукові, правові, кадрові та організаційні засади: навчальний посібник/ ред. Н. Р. Нижник В. М. Олуйко. – Львів: Видавництво Національного ун-ту "Львівська політехніка", 2002. – 352 с.
7. Дзюндзюк В.Б., Мельтюхова Н.М. та ін. Публічне адміністрування в Україні: Навч. Посібник / [за заг. ред. В.В. Корженка, Н.М. Мельтюхової. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2011. – 306 с.
8. Енциклопедія державного управління: у 8 томах/ Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; наук.-ред. колегія: Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К.: НАДУ, 2011.
9. Малиновський В.Я. Державне управлшня : навч. посіб. / В.Я. Малиновський. – Луцьк, 2000. – 558 с.
10. Мельтюхова Н. М. Технологія державного управління: навчальний посібник / Н. М. Мельтюхова. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2005. – 152 с.
11. Оболенський О. Ю. Державна служба: підручник / О. Ю. Оболенський. – К.: КНЕУ, 2006. – 472 с.
12. Серьогін С. М. Кадрова політика і державна служба: конспект лекцій: У 2 ч., Ч. 2/ С. М. Серьогін, Н. Т. Гончарук, І. Г. Батраченко. - Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2004. – 65 с.
14. Шаров Ю. П. Результативність та якість діяльності державного службовця: навчальний посібник / Ю. П. Шаров, Т. В. Маматова, І. А. Чикаренко. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2003. – 212 с.
15. Штиршов, О., & Ємельянов, В. (2020). Європейський досвід у сфері взаємодії держави та інститутів громадянського суспільства. Публічне управління та регіональний розвиток, (9), 940-965. <https://doi.org/10.34132/pard2020.09.12>
16. Yehorov, S., Shtygov, O., & Andriyash, V. (2019). Реформування адміністративно-територіального устрою Миколаївщини як шлях до здійснення децентралізації. Публічне управління та регіональний розвиток, (6), 753-776. <https://doi.org/10.34132/pard2019.06.03>.

Допоміжна:

- 1.Євтушенко О. Н. Державна влада і місцеве самоврядування в політичній системі суспільства : [монографія] / О. Н. Євтушенко. – Миколаїв : Вид-во: ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. – 516 с.
- 2.Євтушенко О. Н. Концепції державної влади і місцевого самоврядування та їх вплив на розвиток суспільно-політичних відносин в українських землях у другій половині XIX століття // Гілея (науковий вісник): Збірник наукових праць / гол. Ред.. В.М. Вашкевич. – К., 2008. – Вип. 12. – С.178-186.
- 3.Євтушенко О.Н. Демократизація державної влади і місцевого самоврядування на принципі субсидіарності: досвід Німеччини. // Наукові праці: Науково-методичний журнал. – Т. 93. – Вип. 80. Політичні науки. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2008. – С. 76-81.

4. Євтушенко О.Н. Державна влада і місцеве самоврядування в Україні в період становлення української державності // Наукові праці: Науково-методичний журнал. – Т.125.- Вип.112. Державне управління. Політологія. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2009. – С. 42-47.
5. Євтушенко О.Н. «Місьцеве самоврядування»: Науково-методичні рекомендації до семінарських занять слухачів Інституту державного управління. – Миколаїв: Вид-во МДГУ імені Петра Могили, 2008. – Вип.. 100. – 76с.
6. Євтушенко О.Н. Особливості радянської територіальної моделі організації місцевої влади в Україні // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. – Київ, Миколаїв: Вид-во «Український центр політичного менеджменту», 2009. – Вип. 16. – С.220-226.
7. Євтушенко О.Н. Принцип субсидіарності у взаємодії органів державної влади і місцевого самоврядування: досвід Франції //Гілея (науковий вісник): Збірник наукових праць /гол. Ред.. В.М.Вашкевич. – К., 2009. – Вип. 18. – С.321-329.
8. Євтушенко О.Н. Принципи взаємовідносин державної влади і місцевого самоврядування в контексті Європейської хартії місцевого самоврядування // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. – Київ; Миколаїв. Вид-во ЧДУ ім. П.Могили. 2010. - Вип. 19. – С. 131-141.
9. Євтушенко О.Н. Проблеми децентралізації державної влади і місцевого самоврядування в Україні // Гілея (науковий вісник): Збірник наукових праць /Гол. Ред.. В.М. Вашкевич. – К., 2009. – Вип. 29- С. 323-329.
10. Євтушенко О.Н. Роль державної влади і місцевого самоврядування в розбудові сервісної держави з надання якісних публічних послуг // Наукові праці: Науково-методичний журнал. – Т.122. - Вип.109. Політологія. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2010. – С. 32-37.
11. Євтушенко О.Н. Роль принципу поділу влади у створенні ефективної моделі державного управління: іноземний досвід і українська практика //Гілея (науковий вісник): Збірник наукових праць /гол. Ред.. В.М.Вашкевич. – К., 2008. – Вип. 17. – С.188-195.
12. Євтушенко О.Н. Теоретико-методологічні основи державного управління : [навчальний посібник] / [О. Н. Євтушенко, В. М. Ємельянов, Г. В. Коваль, С. П. Тимофєєв, В. С. Фуртатов]. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. – 268 с.